

NS wandeling Heeze

In de loop van de jaren zijn er NS-wandeltochten bijgekomen, maar ook (geruisloos) verdwenen. Een regelmaat die niet altijd afgedwongen werd door de asfaltering van het landschap. De afgedankte wandelingen zijn vaak nog prima te lopen. Ze hebben dan ook een plek gevonden op Wandelzoekpagina.

De routebeschrijving is niet altijd meer kloppend: de markering wordt niet meer onderhouden en herkenbare punten zijn wellicht verdwenen. Ook de informatie over bus en trein, openingstijden van horeca en adressen van organisaties kloppen wellicht niet meer. De beschrijving is namelijk letterlijk overgenomen.

Wandelzoekpagina, Wandelnet noch NS zijn verantwoordelijk voor de juistheid van de routebeschrijving.

Veel wandelplezier.

Inleiding

Deze wandeling van ruim 10 km start bij het NS-station Heeze en kan eventueel worden ingekort. Heeze is per trein in tien minuten te bereiken vanuit Eindhoven. De wandeling brengt u bij het kasteel van Heeze, dat u desgewenst kunt bezichtigen (voor dagen en tijd en zie hieronder). Door de bossen van het landgoed wandelt u naar de Strabrechtse Heide en langs de vennen van de Braakhuizense Heide. Uiteraard is het tijdens de bloei (in de periode van half augustus tot half september) op z'n mooist. Maar ook in de overige maanden van het jaar is dit heidegebied uniek en zeker een bezoek waard. De wandeling gaat geheel door vlak terrein. Honden zijn aangelijnd welkom; uiteraard niet tijdens een eventuele rondwandeling door het kasteel.

Restaurants

In het dorp Heeze is gelegenheid om iets te gebruiken; tijdens de wandeling zijn er geen restaurants.

Wat is er te zien?

Tijdens deze wandeling door een landgoed en over de heidevelden bij **Heeze** maakt u kennis met

Het kasteel Eymerick en Heeze. Bezichtiging onder leiding van een gids is mogelijk van 1 maart tot 1 november elke woensdag en zondagmiddag. De rondleiding duurt ongeveer een uur. Op beide dagen start de rondleiding om 14 en om 15 uur. De kosten bedragen fl. 6,50 per persoon. U hoeft van tevoren geen afspraak te maken. Dat geldt wel voor groepen (tenminste 10 personen) die ook buiten de genoemde dagen en tijden een rondleiding kunnen aanvragen. Telefoon: 04907-61431

Twee heidegebieden die nog op de klassieke wijze worden beheerd. De kans dat u

de schaapskudde tegenkomt is echter klein (zie algemene informatie).

De Plaetse, een nagebouwd plein zoals dat vroeger in veel Brabantse dorpen te vinden was. Er is een schaapskooi, een 'bluskuil' en het kantoor van Staatsbosbeheer.

NS Wandeltochten

NS heeft wandeltochten verspreid over heel Nederland. Dit jaar zijn er 8 speciale wandelingen: de 8 groene Buren van NS. Tijdens deze wandelingen ontdekt u de mooiste groene plekjes rond de NS-stations. Daarnaast heeft NS ook nog 40 Rail Idee wandeltochten. Met een Rail Idee koopt u in een keer uw treinreis en een kaartje voor de routebeschrijving. Met een Rail Idee kunt u alle kanten op. U heeft de keuze uit musea, beurzen, fietstochten, attractie- en dierenparken en nog veel meer. Meer informatie vindt u in de pocket Er-op-Uit!, te koop voor fl. 4,50 bij het NS-loket.

Algemene informatie over de wandeltocht

Het dorp Heeze ligt op de grens van de Peel en het Kempenland. En wordt met recht 'de Parel van Brabant' genoemd. Eeuwenlang heeft 'het kasteel' een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van dit dorp. Het landgoed de Heerlijkheid Heeze en Leende grenst aan de Strabrechtse heide, een natuurgebied van ruim 1000 ha dat in het bezit is van diverse eigenaren. Staatsbosbeheer heeft, als een van de grootste eigenaren, de zorg voor dit terrein en streeft ernaar dit heidelandschap in zijn natuurlijke staat te behouden voor de toekomst. Op de heide dwaalt dan ook een kudde rond van zo'n 300 Kempische heideschapen die een groot deel van de heide beweiden. Wie deze wandeling maakt, ontdekt dus met recht een natuurgebied uit oude tijden. De nummers tussen de haakjes verwijzen naar het kaartje.

Het Kasteel

Een wandeling vanaf het station brengt u in tien minuten bij het kasteel van Heeze. Eigenlijk gaat het om twee kastelen, want achter het statige 17e eeuwse kasteel bevindt zich het restant van het oude middeleeuwse kasteel Eymerick, dat al dateert uit de 15e eeuw en muren heeft van bijna anderhalve meter dik. Een van de vroegere eigenaren is de uit onze vaderlandse geschiedenis welbekende Graaf Willem van Horne die in 1568, na een opstand tegen de Spaanse bezetters, samen met de graaf van Egmond in Brussel werd onthoofd. Het 'nieuwe' kasteel is een goed voorbeeld van Nederlands classicisme; het was oorspronkelijk bedoeld als een vierkante burcht met vier vleugels. Torens zouden volgens de tekeningen de hoeken markeren. Om onbekende redenen werd echter alleen de U-vormige voorbouw gerealiseerd, waarmee het in die jaren toch wel kolossale bedrag van 124.000 gulden was gemoeid.

Het is mogelijk het kasteel te bezichtigen en dat is een boeiende rondgang door de historie. In de vele zalen en kamers is een groot aantal bijzondere

kunstvoorwerpen bijeengebracht. Zo zijn er prachtige antieke kasten te bewonderen en een groot aantal gobelins die in Parijse ateliers zijn vervaardigd. Er zijn verder vele andere kostbare meubels en antieke voorwerpen. De gids en beheerder van het kasteel kan daar in de rondleiding van een uur enthousiaste en boeiend over vertellen. De excursie eindigt in de kelder, waar door een van de vroegere bewoonsters een bijzondere badkamer is gebouwd met een ingebouwd peervormig bassin. In de vloer is een afvoer uitgespaard die uitkomt in de slotgracht die beide kastelen omringt. Het kasteel is al sinds het jaar 1760 in het bezit van de familie Tuyll van Serooskerken en wordt bewoond door ene lid van deze adellijke familie. Informatie over de periode waarin rondleidingen worden gehouden en de tijden vindt u elders in deze folder.

Van bos naar heide

Langs het kasteel stroomt een heldere beek, de Sterkelse Aa. Na een bezoek aan het kasteel volgt u deze tot in het aangrenzende bos. Dat is een zeer gevarieerd landschap met dichte loof- en naaldhoutbossen, onderbroken door kleine percelen heide en bouwland. Ze zijn voor een groot deel in het bezit van de 'Stichting het Noordbrabantse Landschap'. Langs statige lanen en smalle bospaadjes komt u aan de rand van het uitgestrekte heidegebied, dat ruim 1.00 ha groot is. Het behoud van dit, in Europa, steeds zeldzamer wordende landschap wordt gerealiseerd in overleg met de eigenaren van de diverse terreinen en is in de bekwame handen van de medewerkers van Staatsbosbeheer.

Potstal was belangrijk

In Heeze en de omringende gehuchten leefden nagenoeg alle bewoners vele eeuwen lang van de hei en van de schapen die op de heidevelden werden gehouden. Overdag deden de schapen nuttig werk door al grazend de heide kort en gezond te houden en de opslag van bomen tegen te gaan; 's nachts en in de wintermaanden produceerden ze in de potstal de mest die nodig was voor de arme zandgrond waarop koren en andere gewassen werden verbouwd. Om goede mest te krijgen werden stukken van de hei geplagd; de plaggen vormden de basis voor de mest. Vooral in de winter groeide de mestlaag in de stallen. In het voorjaar stonden de beesten dan ook vaak bijna tot de nok van de schuur. Dan konden de bouwlanden bemest worden die aan de rand van de hei waren gelegen. De heide keverde dankzij de bijen nog meer nuttige producten: honing die werd gebruikt als zoetmiddel, want suiker kende men in die tijd nog niet. En was, een onmisbare grondstof voor kaarsen die voor de verlichting zorgden. Door de jarenlange bemesting met plaggenmest voltrok zich in de loop van de eeuwen een verandering in het landschap: de geringe hoeveelheden zand in de plaggen verteerden niet, maar zorgden voor een langzame verhoging van de bodem. Dat is in sommige bouwlandpercelen nog te zien.

Bijzonder gebied

In veel streken van ons land is de heide verdwenen en ontstond een kale zandvlakte die in veel gevallen overging in een stuifzandgebied of een bos. Door een goed beheer is dat in het heidegebied bij Heeze niet gebeurd. Wel is door deze eeuwenlange begrazing en afplagging de grond zeer voedselarm geworden. Dat lijkt een nadeel, maar voedselarme grond vormt een goede basis voor een aantal planten die niet gedijen op voedselrijke grond. Dank zij de ontdekking van de kunstmest zijn de meeste gronden in ons land voedselrijk; het is van groot belang dat men de schaarse arme gronden niet verrijkt, zodat gentianen en zonnedauw en ook het warkruid hier nog een ideale vestigingsplaats vinden. Zelfs de hei, die vroeger met 175.000 ha een derde deel van de provincie Noord-Brabant bedekte, wordt zeldzamer. Nu is het heide-areaal in Brabant nog maar 8.00 ha. Een grote hei is ook voor veel dieren een ideaal woongebied. Op de Strabrechtse Heide voelen vogels als de Wulp en de geelgors zich thuis. Er leven ook hagedissen en in de vennen kunnen salamanders en enkele soorten padden zich handhaven. Zeldzame vlinders en andere insecten vinden op de heide een eigen biotoop.

Twee heidegebieden

Het instandhouden van dit uitgestrekte heideterrein zou in deze tijd niet mogelijk zijn zonder de hulp van de schapen. Er dwaalt op de Strabrechtse Heide een kudde van zo'n driehonderd Kempische heideschapen rond. Bewaakt door herder Oomen en zijn twee honden. De hei is zo groot dat de kans dat u de kudde zult zien, klein is. Wel komen ze aan het eind van de dag dikwijls bij de grote schaapskooi die is gelegen aan het nagebouwde oud-Brabantse plein 'de Plaetse' (2) of in het omheinde gedeelte daar in de buurt. In het midden van het plein is een 'bluskuil', zoals die vroeger werd aangelegd om over water te kunnen beschikken als er brand was. U komt er langs tijdens de wandeling, die u ook op de Braakhuizense Heide (3) brengt. In dit gebied, eigendom van de Stichting 'het Noordbrabants Landschap', liggen enkele fraaie vennen (4). Die vennen vormen weer een aantrekkelijk doel voor de vele padden die in het voorjaar op grote schaal op zoek gaan naar deze paaipoelen. Daarbij moeten de padden een weg oversteken die druk wordt bereden door auto's en tractoren. Veel padden werden overreden. Een aantal kinderen, lid van het jeugd-IVN in Geldrop, startte een actie om de padden te helpen bij het oversteken. Ze hielden een kaartenactie, kregen van diverse organisaties en bedrijven bijdragen en legden een scherm aan van 700 m lang. Op twee plaatsen zijn tunnels aangelegd, waarvan in het seizoen door de padden zeer druk gebruik wordt gemaakt. Op uw wandeling loopt u langs die schermrand en over de tunnels (5).

Terug naar het station

Na deze wandeltocht door de bossen, langs vennen en over de hei komt u aan bij 'de Plaetse' en wandelt u door enkele straten en lanen met veel fraaie huizen terug naar het station van Heeze. Met goede herinneringen aan een gebied vol

waardevolle elementen uit het verleden. Elementen die in een stijlvol kasteel worden bewaard en in een zeldzaam natuurgebied met zorg worden beheerd.

Routebeschrijving

1. Als u uit het station komt vanaf Eindhoven, gaat u uit de trein eerst onder de tunnel door naar de voorkant van het station. U gaat recht vooruit de Irenelaan in.
2. Na ca. 100 m buigt de Irenelaan naar rechts. U komt uit op de Julianalaan. Loop door tot u bijna aan het eind bij een kruispunt aan uw linkerhand de St Nicasiusstraat ziet. Die gaat u in.
3. Aan het eind komt u in de Kapelstraat. U gaat de hoek rechts om, dus om de kerk heen.
4. Aan de overkant van de Kapelstraat ziet u de oprijlaan van het kasteel. Die gaat u in tot de brug over de beek.
5. Als u deel wilt nemen aan de rondleiding op het kasteel (voor de dagen en tijden: zie de algemene informatie) kunt u zich melden bij de kasteelpoort.
6. Als u de wandeling voortzet, gaat u met de beek aan uw linkerhand voor langs het kasteel. Op de eerste hoek gaat u rechtsaf.
7. Voorbij de brug slaat u bij het bordje P linksaf. Na ca. 100 m passeert u de slagboom. Volg nu vooral niet de weg die naar rechts loopt, want dan kunt u midden in een uitgestrekt heidegebied terecht komen waar u echt kunt verdwalen, Maar ga het smalle pad in dat bij de hoek rechtdoor gaat. Bij het bordje 'Doodlopende weg' gaat u rechtsaf de laan in.
8. Bij viersprong linksaf en de naar rechts afbuigende weg volgen tot u om de bocht links vóór de boom met de rode stip een zijpad ziet. Dat gaat u in.
9. U passeert nu een bruggetje en ziet even later aan de rechterkant de hei. Dit terrein is afgezet met schrikdraad.
10. Na ca. 700 m komt u bij een driesprong. De brede weg hier is de Strabrechtse Dijk. Daar gaat u rechtsaf en na ca 60 m linksaf (neem niet het ruiterspad maar het wandelpad).
11. U blijft dit pad volgen. Aan uw rechterhand ziet u na een poosje enkele jeneverbesstruiken.
12. Bij de driesprong daarna houdt u rechts aan tot u bij een verharde weg komt. Daar gaat u naar rechts. Na 50 m ziet u rechts een slagboom. Daar gaat u langs het rechterpad in. U komt nu op 'de Plaetse', een plein met aan de rechterkant een schaapskooi, waar de schapen in de winter en soms ook 's nachts overblijven.
13. Bij het bordje 'Fietspad' gaat u rechtdoor de hei op. Na enkele minuten ziet u links een afgerasterd gedeelte, daar verblijven de schapen als ze in de zomer niet de hei op gaan.
14. Na de afrastering krijgt u na 200 m aan uw linkerhand een zijpad bij de twee bordjes 'Fietspad'. Daar gaat u linksaf het bos in. Dit bos is in het bezit van de Stichting 'het Brabantse Landschap' en omvat o.a. een klein heidegebied (de Braakhuizense Heide) met enkele mooie vennen.
15. Bij de driesprong links aanhouden (als u de wandeling wilt bekorten gaat u nu

- op deze weg rechtdoor tot u rechts een manege ziet. Wandel verder vanaf punt 19). Als u wel langs de vennen wilt, gaat u na 30 m direct rechtsaf (het brede groene pad in). Bij de driesprong in de hei kiest u het linkerp pad. Aan uw linkerhand ziet u hier de (dit landschap ontsierende) hoge flats van Geldrop.
16. Bij de splitsing gaat u rechtdoor en volgt u nu de paaltjes met een groene kop. Even later ziet u aan beide kanten van het smalle pad een groot ven.
 17. U gaat rechtdoor en volgt het pad langs het ven links van u tot het pad naar rechts afbuigt. Dat slaat u in. U loopt nu evenwijdig met de grote verkeersweg aan uw rechterhand.
 18. U loopt ca 300 m door een bos tot u een splitsing krijgt. Daar slaat u linksaf. U loopt door tot u op een verharde weg komt. Daar slaat u linksaf. Even verderop is een beide zijden van deze weg een versperring van golfplaten aangebracht om de padden in het voorjaar te dwingen gebruik te maken van de paddentunnels om bij de vennen te komen (zie hoofdstuk twee heidegebieden).
 19. Na ca 800 m ziet u rechts een manege, ga even verder op deze weg rechtsaf.
 20. U wandelt nu langs de rand van de hei tot u op een brede zandweg komt die u links ingaat. Dit is de Rulse Dijk.
 21. De Rulse Dijk komt uit bij 'De Plaetse' waar u al eerder bent geweest. Bij de parkeerplaats begint rechts een verharde weg. Dat is de Rul. Die wandelt u in, u gaat een brug over en bij het bordje 'Heeze' gaat u linksaf.
 22. U volgt deze weg door een landelijk gebied tot u na ca 500 m uitkomt bij een scherpe bocht in de weg. Even verder begint een smal paadje tussen twee stukjes bouwland door. Dat gaat u in. U komt nu uit bij een straat (de Hodibeldusstraat) waar u linksaf slaat.
 23. Wandel deze straat in tot u bij de zesde zijstraat (de Pastoor Gastlaan) rechtsaf slaat. Bij het einde even rechtsaf en dan links de Pastoor Spieringslaan in.
 24. Bij de brede verkeersweg oversteken en rechtdoor via de Prins Bernhardlaan en de Irenelaan naar het NS-station.
 25. We hopen dat u een plezierige wandeling heeft gemaakt door de kasteelbossen en de Strabrechtse n Braakhuizense heide en wensen u verder een goede reis naar huis!

Uitgave maart 1994